

Nieuw type onderneming nodig om ongewenste overnames te voorkomen

Wettelijk kader moet alle stakeholders van bedrijf gelijkwaardige positie geven

Maria van der Heijden

De recente pogingen van activistische aandeelhouders om Nederlandse bedrijven als Unilever en AkzoNobel over te nemen laten zien dat we dringend behoefte hebben aan een nieuwe ondernemingsvorm. De onlangs herziene Corporate Governance Code van de commissie-Van Manen is een dappere poging om de belangen van meer stakeholders veilig te stellen, maar zal niet voorkomen dat beursgenoteerde bedrijven in vijandige overnamegevechten belanden.

Om ervoor te zorgen dat onze economie niet kaalgevreten wordt door 'sprinkhaan-kapitalisten' met alleen kortetermijnbelangen moeten we echt iets beters verzinnen dan een goedbedoelde maar uiteindelijk tandeloze gedragscode.

Natuurlijk benadrukt de Corporate Governance Code het maatschappelijke belang van bedrijven. Waardecreeatie op lange termijn staat centraal en bestuurders en commissarissen moeten toekomstbestendig handelen en voor een langetermijnstrategie kiezen. Prachtig, maar hoe verhoudt zich deze code met de werkelijkheid? Die is een stuk weerbarstiger.

In de code staat bijvoorbeeld dat eigendom van aandelen leidt tot zeggenschap. Daarmee wordt het eigendom van een aandeel verward met het eigendom van de complete onderneming. Aandeelhouders gedragen zich vaak onterecht alsof de onderneming van hen is en alleen hun belangen hoeft te dienen. De strijd rond AkzoNobel laat zien dat aandeelhouders een te dominante stem hebben.

Commerciële bedrijven zijn geen liefdadigheidsinstellingen, zeker niet als ze beursgenoteerd

zijn. Dat is prima, maar het geeft ze geen vrijbrief om zich te gedragen als profiteurs die geen rekening houden met de belangen van anderen. De kortetermijnfocus op financiële waarden kan leiden tot een onaantvaardbare negatieve impact, en maar al te vaak betalen mens en milieu de rekening.

Het minste wat we van ondernemingen kunnen verwachten is dat ze hun 'fair share' doen bij het bereiken van maatschappelijke doelen, zoals het Klimaatakkoord van Parijs en de Sustainable Development Goals. Een constructieve en verantwoordelijke opstelling van het bedrijfsleven is onmisbaar om die te halen.

Gelukkig zijn Philips, Unilever, AkzoNobel en heel veel andere bedrijven al volop bezig met het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en het introduceren van businessmodellen voor een circulaire economie. Bij MVO Nederland zien we daar iedere dag voorbeelden van, variërend van coalities van toonaangevende bedrijven die werken aan een duurzame economie tot 'social enterprises' die een maatschappelijke uitdaging als basis nemen voor hun businessmodel.

Dit soort ondernemers is cruciaal voor een toekomstbestendige economie. Om solide en fatsoenlijke bedrijven als AkzoNobel, Philips, Unilever of DSM te beschermen tegen investeerders met een onverantwoorde en egoïstische kortetermijnagenda is daarom een heel ander soort verdediging nodig dan de Corporate Governance Code kan bieden.

Voor beursgenoteerde ondernemingen is de Corporate Governance Code niet stevig genoeg. Daarom hebben we een nieuw type onderneming nodig. Daarbij horen enerzijds harde targets op het gebied van diversiteit, milieu, bescherming van werknemers in de keten en andere niet-financiële doelen. Anderzijds past bij deze maatschappelijke oriëntatie

een governance die recht doet aan zo'n brede blik, in ieder geval met deze drie kenmerken:

- De positie van alle stakeholders is gelijkwaardig, in een helder en wettelijk kader. Aandeelhouders mogen als financiers delen in winst of verlies, maar ze zijn niet de baas van de onderneming. Voor andere stakeholders gelden andere afspraken.
- De rol van de raad van commissarissen moet breder en dieper worden. Breder om ervoor te zorgen dat de belangen van alle stakeholders meewegen. Dieper omdat er meer oog moet komen voor de maatschappelijke missie van de onderneming.
- Het bestuur moet transparant verantwoording afleggen over de manier waarop de belangen van alle stakeholders gediend worden, zodat de buitenwereld op basis van feiten kan beoordelen of het bedrijf deel is van een maatschappelijk probleem, of juist van de oplossing.

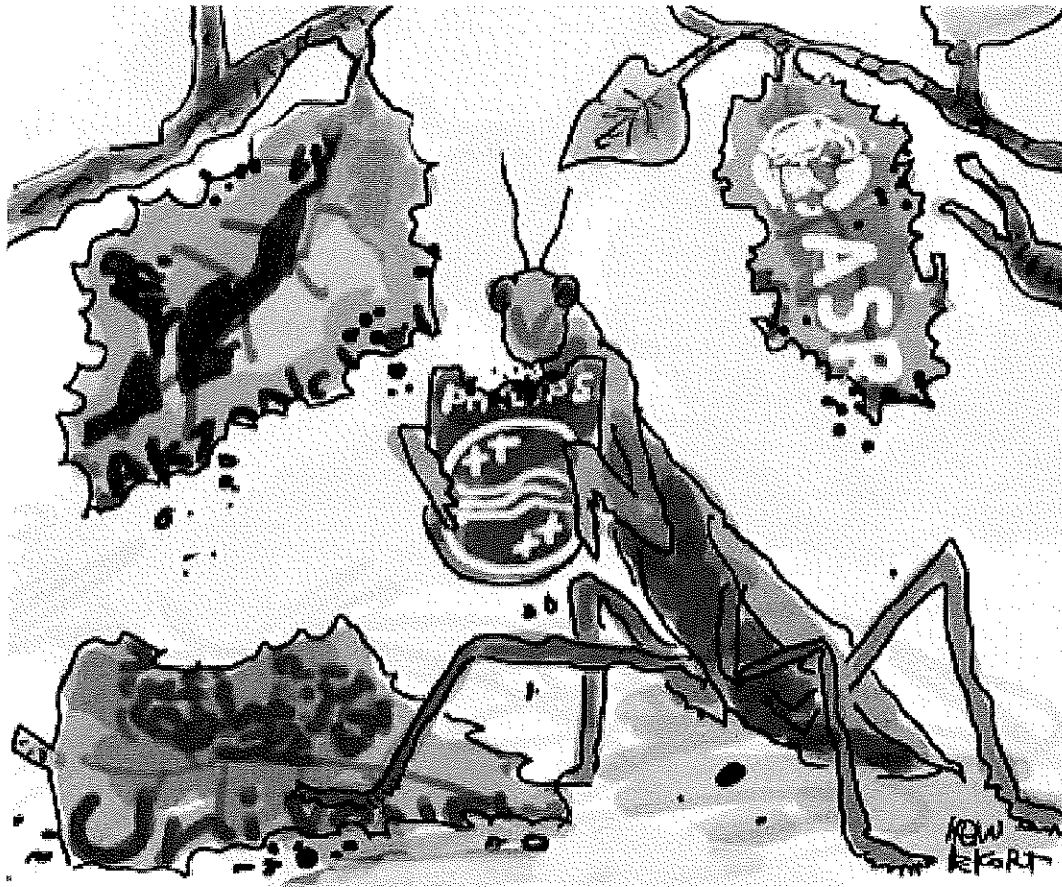
Onze wereld staat voor grote uitdagingen en we hebben de positieve bijdrage van bedrijven hard nodig.

Alleen door de governance van beursgenoteerde bedrijven af te stemmen op hun maatschappelijke rol kunnen de sprinkhaan-kapitalisten definitief afgeslagen worden.

Maria van der Heijden is directeur-bestuurder van MVO Nederland.

Verdediging die Corporate Governance Code biedt schiet tekort

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIEELE DAGBLAD